



Zemkopības ministrija sniedz plašu atbalstu 45,5 miljonu eiro vērtībā lauksaimniekiem un pārtikas ražotājiem Covid-19 izraisītās krīzes laikā

Publicēts: 14.04.2020.

[Informācija plašsaziņas līdzekļiem](#)

Šī gada 14. aprīlī valdība apstiprināja Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādātos normatīvus, kas paredz no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" sniegt atbalstu 45,5 miljonu eiro vērtībā lauksaimniekiem un pārtikas ražotājiem. Noteikumi nosaka kārtību, kādā administrē un uzrauga ārkārtas atbalsta pasākumus lauksaimniecības un pārtikas nozarē saistībā ar Covid-19 izplatības negatīvo ietekmi.

Zemkopības ministrs Kaspars Gerhards: *"Valsts atbalsts lauksaimniecības un pārtikas ražošanas nozarēm ir būtisks un atsevišķos gadījumos krīzes situācijā var būt pat izšķirošs – tieši tādēļ esam jau savlaicīgi veikuši visas iespējamās darbības, lai nodrošinātu ne vien pilnvērtīgu komunikāciju starp ministriju un nozaru pārstāvjiem, bet arī operatīvu problēmjauditājumus risināšanu. Izvērtējot situāciju nozarē, Zemkopības ministrijas izstrādātajos normatīvos paredzēta atbalsta sniegšana Latvijas lauksaimniekiem un pārtikas ražotājiem 45,5 miljonu eiro apmērā. Taču jāuzsver, ka katrs pieteikums atbalsta saņemšanai tiks skrupulozi izvērtēts, nodrošinot atbalsta piešķiršanas caurspīdīgumu."*

Daudzas valstis, kurās ieviesti dažādi ierobežojoši pasākumi Covid-19 vīrusa izplatības dēļ, ir tirdzniecības partneri Latvijas lauksaimniecības un pārtikas eksportā. Latvijas lauksaimniecības un pārtikas nozare ir neto eksportētāja, tādēļ eksporta tirgus pieejamība nozarei ir ļoti būtiska, un to zaudējums var dot smagu triecienu visai lauksaimniecības un pārtikas nozarei visos tās posmos, sākot no gatavā produkta realizācijas un beidzot ar primārajiem ražotājiem.

"Neskatoties uz Latvijas iedzīvotāju pārtikas produktu pieprasījumu un patēriņu, ir svarīgi ņemt vērā, ka lauksaimnieki un pārtikas ražotāji veido būtisku daļu no Latvijas eksporta, pārsniedzot pat 20% no valsts kopējā eksporta. Pārtika tiek ražota ne tikai vietējam tirgum, bet arī būtiska daļa no produktiem tiek eksportēta uz citām valstīm – t.sk. piens, olas, graudi u.c. produkti. Ārkārtējās situācijas laikā eksporta tirgus ir dramatiski sarucis, līdz ar to arī ievērojami sarūk pieprasījums pēc Latvijā ražotās pārtikas un secīgi arī lauksaimniekiem un ražotājiem ir jārēķinās ar ievērojami mazāku produkcijas eksporta tirgus daļu. Būtisku negatīvo ietekmi uz lauksaimniecības nozari atstāj arī sabiedrisko ēdināšanas iestāžu darba intensitātes samazināšanās, dīkstāve vai pat pilnīga apturēšana. Tās ir ne tikai kafejnīcas un restorāni, kas samazinājušas vai pārtraukušas pārtikas produktu iegādi, bet arī skolas, bērnudārzi u.c. valsts un pašvaldību iestādes, kuru darbība līdz ar ārkārtējo situāciju ir apturēta vai ierobežota," uzsvēra ministrs Kaspars Gerhards.

Operatīvā informācija no lauksaimniecības, pārtikas un tirdzniecības nozarē iesaistītajiem uzņēmumiem liecina, ka lauksaimniecības un pārtikas uzņēmumi jau sastopas ar noieta tirgus samazināšanos, apgrūtinātiem kravu pārvadājumiem un tirdzniecības partneru sadarbības atteikumiem, importa izejvielu (iepakojuma u.tml.) sagādes grūtībām, produktu uzkrāšanos, un naudas plūsmas grūtībām. Pārtikas uzņēmumus papildus eksporta grūtībām ietekmē arī pieprasījuma samazinājums pēc pārtikas precēm vietējā tirgū, īpaši viesnīcu, restorānu un sabiedriskās ēdināšanas nozarē, tādējādi uzņēmumiem palielinājušies pārtikas preču krājumi un samazinājies apgrozījums. Situācijai šādi turpinot attīstīties, sagaidāma pieprasījuma mazināšanās pēc lauksaimniecības primārajiem produktiem (piena, gaļas, graudiem) un, līdz ar to, šo produktu iepirkuma cenu un apjoma samazināšanos no ražotājiem (lauksaimniekiem).

"Jau šobrīd ir skaidri redzams pārtikas eksporta kritums vairākās lauksaimniecības nozarēs, piemēram, svaigu olu eksports sarucis par 30% un vārītu olu eksports sarucis par 20%, savukārt svaiga piena iepirkuma cena samazinājusies pat par 15%! Tie ir tikai daži piemēri, kas uzskatāmi iezīmē pārtikas produktu pieprasījuma ievērojamo kritumu, kas negatīvi atspoguļojas lauksaimnieku un pārtikas ražotāju finanšu rādītājos. Tādēļ ir būtiski iespējami savlaicīgi nodrošināt valsts atbalsta iespējas, lai šo krīzi Latvijas lauksaimnieki varētu pārvarēt iespējami veiksmīgi, arī turpmāk nodrošinot nepārtrauktu pārtikas pieejamību Latvijas iedzīvotājiem," norādīja ministrs Kaspars Gerhards.

Piemēram, lielākā daļa Latvijas piena ražotāju svaigpienu tieši vai netieši piegādā eksportējošiem piena pārstrādes uzņēmumiem. Liellopu gaļas ražošanas nozare Latvijā izteikti balstās uz dzīvu liellopu eksportu, kas šobrīd ir būtiski traucēts loģistikas plūsmas problēmu dēļ. Tāpat arī vairāku ES dalībvalstu tirgi, kur līdz šim ir eksportētas Latvijā ražotās olas, ir aizvērti un jaunus noieta tirgus pašlaik ir gandrīz neiespējami atrast. Savukārt izglītības iestāžu slēgšana ārkārtējās situācijas laikā ir radījusi pēkšņas un būtiskas problēmas šo iestāžu ēdināšanas uzņēmumiem, jo nebija iespējams izlietot piegādātos produktus, no kuriem lielai daļai ir īss derīguma termiņš un tos nevar uzglabāt. Arī lauksaimniekiem, īpaši dārzenu audzētājiem, kuri piegādāja savus produktus šiem ēdināšanas uzņēmumiem, izglītības iestāžu slēgšana radījusi problēmas ar produkcijas krājumu izveidošanu.

MK noteikumi "Kārtība valsts atbalsta piešķiršanai, administrēšanai un uzraudzībai lauksaimniecības un pārtikas nozarē saistībā ar Covid-19 izplatības negatīvo ietekmi" sagatavots, lai sniegtu finansiālu atbalstu 35,5 milj. eiro apmērā primārajiem lauksaimniecības ražotājiem, lauksaimniecības un pārtikas pārstrādes uzņēmumiem, kā arī uzņēmumiem un iestādēm, kas sniedz ēdināšanas pakalpojumus izglītības iestādēs.

Noteikumu projekts paredz 3 atbalsta pasākumus:

1) Vienreizējs atbalsts ienākumu stabilizēšanai paredzēts atsevišķu lopkopības nozaru lauksaimniekiem, kas nodarbojas ar piena ražošanu, gaļas liellopu un nobarojamo cūku audzēšanu, bet tikai tajā gadījumā, ja nozares ieņēmumi periodā no 2020. gada aprīļa līdz jūnijam mēnesim samazināsies par 20 % salīdzinājumā ar noteikto atsauces periodu.

Šajā gadījumā lēmumu par atbalsta piemērošanu pieņems Zemkopības ministrija, publicējot līdz 2020. gada 20. jūlijam oficiālajā laikrakstā «Latvijas Vēstnesis» informāciju par nozares ieņēmumu samazinājuma apmēru.

Piena lopkopībai atbalsta apmērs tiek paredzēts 12,5 milj. eiro apmērā. Par slaucamo govī lauksaimnieks varēs saņemt ne vairāk kā 86 eiro, ja tā ganāmpulkā attiecīgā periodā ir ne mazāk kā trīs govīs un piens ir piegādāts pirmajam pircējam.

Savukārt par 6-16 mēnešu vecu gaļas un piena šķirņu vai to krustojumā iegūtu liellopu varēs saņemt atbalstu, ja tas no saimniecības pārdots periodā no 2020. gada aprīļa līdz jūnijam. Atbalsta kopējais apmērs 3 milj. eiro, bet par gaļas un gaļas šķirņu krustojuma liellopu ne vairāk kā 137 eiro un par piena šķirnes un piena-gaļas šķirņu krustojuma bulli ne vairāk kā 96 eiro.

Par nobarojamo cūku varēs saņemt atbalstu, ja tā periodā no š.g. 2020. gada aprīļa līdz jūnijam realizēta kautuvei vai nosūtīta uz kautuvi kaušanai. Atbalsta kopējais apmērs 3,5 milj. eiro, bet ne vairāk kā 22,15 eiro par nobarojumu cūku.

2) Vienreizējs atbalsts tiek paredzēts skolu ēdinātājiem un dārzenu ražotājiem par ārkārtējās situācijas laikā neizlietotiem pārtikas produktiem, kas bija paredzēti ēdināšanas nodrošināšanai bērnudārzos un skolās un kurus nebija iespējams šim mērķim izlietot. Atbalsta kopējais apmērs 2,5 milj. eiro.

Skolu ēdinātāji varēs pretendēt uz atbalstu uz par produktiem, kuru derīgu termiņš ir līdz 2 mēnešiem, šos produktus iznīcinot vai bez maksas izplatot labdarības organizācijām, veco ļaužu pansionātiem u.c.

Savukārt dārzenu ražotāji varēs pretendēt uz atbalstu par tiem produktiem bez maksas izplatītiem produktiem labdarības organizācijām u.c., kurus bija paredzēts piegādāt bērnudārziem un skolām.

3) Atbalsts tiks paredzēts gatavās pārtikas produkcijas krājumu izmaksu pieauguma un apgrozījuma samazinājuma radīto grūtību mazināšanai pārtikas preču ražotājiem un primārajiem ražotājiem, kas nesaņēma iepriekšminētos atbalstus.

Atbalstu varēs piešķirt, ja pretendents 2020. gada martā, aprīlī, maijā un jūnijā nerealizētu preču krājumi pieauguši par 25 % vai neto apgrozījums samazinājies par 25 %, salīdzinot ar atbilstošo laikposmu 2019. gadā. Atbalsts tiks pārrēķināts 20 % apmērā vai nu no preču krājumu vērtības pieauguma, vai apgrozījuma samazinājuma apmēra.

Atbalstu nepiešķirs atbalsta pretendents, ja tas bija nonācis finanšu grūtībās līdz 2019. gada 31. decembrim.

Maksimālais atbalsta apjoms kopā ar citiem Covid-19 atbalstiem vienam pārtikas ražošanas uzņēmumam nedrīkstēs pārsniegt 800 tūkst. eiro, vienam primāro produktu ražošanas uzņēmumam, t.sk. lauksaimniekam, - ne vairāk kā 100 tūkst. eiro, bet vienam

zivsaimniecības un akvakultūras uzņēmumam – ne vairāk kā 120 tūkst. eiro.

Jautājumu gadījumā par augstākminētajiem atbalsta veidiem lūgums sazināties ar ZM Tirgus un tiešā atbalsta departamentu, zvanot [+371 26551974](tel:+37126551974) vai rakstot uz Zigmars.Kikans@zm.gov.lv.

Grozot MK noteikumus par valsts un ES atbalsta piešķiršanu ražas, dzīvnieku un augu apdrošināšanai 2014.–2020. gada plānošanas periodā papildu 5 miljoni eiro paredzēti primārajiem lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, lai nodrošinātu lauku saimniecību riska pārvaldību un nepārtrauktu pārreju uz jauno ES 2021.–2027. gada plānošanas periodu.

Jautājumu gadījumā par šo atbalstu lūgums sazināties ar ZM Lauku attīstības atbalsta departamentu, zvanot [+371 67027301](tel:+37167027301) vai rakstot uz Ligija.Ozolina@zm.gov.lv.

Savukārt grozot MK noteikumus par valsts un ES atbalsta piešķiršanas kārtību investīciju veicināšanai lauksaimniecībā 5 miljoni eiro paredzēti primārajiem lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, atzītajām kooperatīvajām sabiedrībām un pārtikas ražošanas uzņēmumiem, lai nodrošinātu uzņēmumu likviditāti un saglabātu naudas plūsmu, kas ļaus sekmīgi īstenot Lauku attīstības programmas 2014.–2020.gadam sāktos investīciju projektus un mazinās finansiālo slogu lauku saimniecībām un uzņēmumiem.

Jautājumu gadījumā par šo atbalstu lūgums sazināties ar ZM Lauku attīstības atbalsta departamentu, zvanot [+371 67027121](tel:+37167027121) vai rakstot uz Linda.Voica@zm.gov.lv.

Ministru kabineta noteikumi "[Kārtība valsts atbalsta piešķiršanai, administrēšanai un uzraudzībai lauksaimniecības un pārtikas nozarē saistībā ar Covid-19 izplatības negatīvo ietekmi](#)", "[Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 3. februāra noteikumos Nr. 59 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība investīciju veicināšanai lauksaimniecībā"](#)", "[Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 25. augusta noteikumos Nr. 492 "Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu ražas, dzīvnieku un augu apdrošināšanai 2014.–2020. gada plānošanas periodā"](#)" stāsies spēkā nākamajā dienā pēc to publicēšanas oficiālajā laikrakstā "[Latvijas Vēstnesis](#)".

Informāciju sagatavoja:

Preses un sabiedrisko attiecību nodaļa

Dagnija Muceniece

Nodaļas vadītāja

 [+371 67027070](tel:+37167027070)  [+371 26534104](tel:+37126534104)



<https://www.zm.gov.lv/lv/jaunums/zemkopibas-ministrija-sniedz-plasu-atbalstu-455-miljonu-eiro-vertiba-lauksaimniekiem-un-partikas-razotajiem-covid-19-izraisitas-krizes-laika>